

Sygn. akt I ACa 37/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 października 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Jan Futro (spr.)

Sędziowie: SA Małgorzata Kaźmierczak

SO del. Maciej Rozpędowski

Protokolant: st. sekr. sąd. Ewa Gadomska

po rozpoznaniu w dniu 2 października 2018 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa I. S. i S. S. (1)

przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P.

o zapłatę

na skutek apelacji obu stron

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 20 listopada 2017 r.

sygn. akt XVIII C 616/16

1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 2 i nadaje punktowi 1 treść: „zasądza od pozwanej na rzecz powodów kwotę 81 866,95 zł (osiemdziesiąt jeden tysięcy osiemset sześćdziesiąt sześć złotych i dziewięćdziesiąt pięć groszy) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie:

a) od kwoty 22 309,95 zł od dnia 18 sierpnia 2017 r. do dnia zapłaty,

b) od kwoty 59 557 zł od dnia 22 lutego 2014 r. do dnia zapłaty;

2. w pozostałej części apelację powodów oddala:

3. oddala apelację pozwanego;

4. zasądza od pozwanego na rzecz powodów 8012 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Maciej Rozpędowski Jan Futro Małgorzata Kaźmierczak

I A Ca 37/18

UZASADNIENIE

Powodowie I. i S. małżonkowie S. w pozwie skierowanym przeciwko (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P. wniesli o zasądzenie od pozwanego kwoty 76 000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 21 lutego 2014 r. do dnia zapłaty oraz kosztami procesu.

Powodowie wskazali, że na dochodzone roszczenie składa się kwota 20 000 zł tytułem odszkodowania związanego z koniecznością poniesienia nakładów akustycznych i kwota 56 000 zł tytułem odszkodowania za spadek wartości nieruchomości.

Na rozprawie w dniu 6 listopada 2017 r. pełnomocnik powodów złożył pismo, w którym rozszerzył żądanie pozwu o kwotę 5 866,95 zł wskazując, że ostatecznie powodowie domagają się zasądzenia kwoty 22 309,95 zł tytułem nakładów na wygłuszenie wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 21 lutego 2014 r., z tym, że od dnia 1 stycznia 2016 r. z odsetkami ustawowymi za opóźnienie oraz kwoty 59 557 zł tytułem spadku wartości nieruchomości wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 21 lutego 2014 r., z tym, że od dnia 1 stycznia 2016 r. z odsetkami ustawowymi za opóźnienie.

Wyrokiem z 20 listopada 2017 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu zasądził od pozwanego na rzecz powodów 81 866,95 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie:

- a) od kwoty 76 000 zł od dnia 2 września 2017 r. do dnia zapłaty,
- b) od kwoty 5 866,95 zł od dnia 7 listopada 2017 r. do dnia zapłaty.

W pozostałym zakresie oddalił powództwo.

Orzekając o kosztach postępowania nakazał ściągnąć od na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Poznaniu) od pozwanego 417,05 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych oraz zasądził od pozwanego na rzecz powodów kwotę 16.017 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Jako podstawy rozstrzygnięcia Sąd I instancji powołał następujące ustalenia.

(...) P. – Ł. powstało w 1913 roku jako (...) w Ł. pod P.. Przed I Wojną Światową, a także w czasie jej trwania, na lotnisku funkcjonowała szkoła pilotów, obserwatorów i mechaników, poza tym naprawiono samoloty i składowano sprzęt lotniczy. W latach 1931 – 1938 nastąpiła rozbudowa cywilnej części lotniska, port w Ł. stał się drugim po W. – O. lotniskiem w kraju. W 1987 roku powstało Przedsiębiorstwo Państwowe (...), które przejęło zarządzanie lotniskiem w Ł.. W 1993 roku przystąpiono do budowy nowego terminalu pasażerskiego, uruchomiono pierwsze połączenie zagraniczne do D.. W 1996 roku rozpoczęto rozbudowę i modernizację terminalu (przeprojektowanie całego obiektu, zmiana funkcjonalności pomieszczeń, połączenie hal przylotów i odlotów) oraz podpisano porozumienia w sprawie utworzenia spółki (...). W dniu 11 lipca 1997 r. utworzono spółkę (...), której udziałowcami są Przedsiębiorstwo Państwowe (...), Miasto P. oraz Skarb Państwa. W 2000 roku rozpoczęto prace przy budowie terminalu pasażerskiego, przystąpiono do modernizacji i rozbudowy płyty postojowej samolotów, uruchomiono połączenia do B. i zawarto porozumienia o współpracy z F. A..

W 2001 r. oddano do użytku dwa nowoczesne terminale: pasażerski i cargo oraz nową płytę postojową. W 2002 roku uruchomiono połączenia do W. i F.. W 2003 roku uruchomiono połączenia do: K./B., W., M., L., oddano do użytkowania zmodernizowany terminal GA. W 2004 roku uruchomiono połączenia do B. i M.. W latach 2005 – 2007 uruchomiono kolejne połączenia

1

do: L. L., L. S., D., L., S., B.-G., B., D., (...), L. G., E., P.-B., R.-C., K.. W 2008 roku przystąpiono do rozbudowy terminalu pasażerskiego i dostosowano infrastrukturę do obsługi ruchu w strefie S..

W dniu 28 lutego 2011 r. (...) (...) w P. wydał decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia „Rozbudowa i modernizacja (...)”. W kwietniu 2011 r. rozpoczęto rozbudowę terminalu pasażerskiego – projekt współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. W czerwcu 2011 r. rozpoczęto rozbudowę płaszczyzn lotniskowych – projekt współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. W maju 2012 r. odbyły się uroczyste inauguracje rozbudowanych płaszczyzn lotniskowych – nowej równoległej drogi kołowania oraz rozbudowanej płyty postojowej oraz otwarcie rozbudowanego terminalu pasażerskiego – strefa przylotów i przysłała hala odpraw. W lipcu 2012 r. rozpoczęto kontynuację rozbudowy terminalu pasażerskiego – początek prac przy budowie nowej sortowni bagażu oraz rozbudowie strefy odlotów. W 2000 r. z (...) skorzystało 227.847 pasażerów, przy liczbie 13.225 operacji lotniczych. W 2008 r. z (...) skorzystało już 1 274.679 pasażerów, a operacji lotniczych odnotowano w liczbie 23.609. W 2012 r. z (...) skorzystało 1.595.221 pasażerów i odbyło się 25.261 operacji lotniczych.

Lotnisko cywilne P. – Ł. jest własnością pozwanej spółki (...) Sp. z o.o. w P..

W dniu 30 stycznia 2012 r. Sejmik Województwa (...) podjął uchwałę nr (...) w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska P.-Ł. w P. (dalej także o.o.u.). Uchwała utworzyła obszar ograniczonego użytkowania dla lotniska P. – Ł. w P., którego zarządcą jest (...) Sp. z o.o.

Uchwała wyznaczyła zewnętrzną granicę obszaru ograniczonego użytkowania na podstawie: 1) izolinii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia $LA_{eqD} = 55$ dB, pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych; 2) izolinii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory nocy $LA_{eqN} = 45$ dB, pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych; 3) izolinii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia $LA_{eqD} = 50$ dB, pochodzącego od pozostałych źródeł hałasu związanych z działalnością lotniska; 4) izolinii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory nocy $LA_{eqN} = 40$ dB, pochodzącego od pozostałych źródeł hałasu związanych z działalnością lotniska.

W obszarze ograniczonego użytkowania wyodrębniono dwie strefy: 1) zewnętrzną, której obszar od zewnątrz wyznacza linia będąca granicą obszaru ograniczonego użytkowania, a od wewnątrz linia będąca obwiednią izolinii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia $LA_{eqD} = 60$ dB oraz dla nocy $LA_{eqN} = 50$ dB, pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych oraz izolinii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia $LA_{eqD} = 55$ dB oraz dla nocy $LA_{eqN} = 45$ dB, pochodzącego od pozostałych źródeł hałasu związanych z działalnością lotniska; 2) wewnętrzną, której obszar od zewnątrz wyznacza linia będąca obwiednią, o której mowa w pkt 1, a od wewnątrz linia biegnąca wzdłuż granicy lotniska.

W uchwale wprowadzono wymagania techniczne dotyczące budynków położonych w strefie wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania w postaci obowiązku zapewnienia właściwego klimatu akustycznego w budynkach z pomieszczeniami wymagającymi ochrony akustycznej poprzez stosowanie przegród budowlanych o odpowiedniej izolacyjności akustycznej. W uchwale wskazano, że przez odpowiednią izolacyjność akustyczną przegród budowlanych należy rozumieć izolacyjność akustyczną określoną zgodnie z Polskimi Normami w dziedzinie akustyki budowlanej z uwzględnieniem poziomu hałasu

2

powodowanego przez starty, lądowania, przeloty statków powietrznych, operacje naziemne i inne źródła hałasu związane z funkcjonowaniem lotniska, przy zapewnieniu wymaganej wymiany powietrza w pomieszczeniu, a także wymaganej izolacyjności cieplnej. Wskazano również, że przez właściwy klimat akustyczny w budynkach rozumie się poziom dźwięku zgodny z obowiązującymi Polskimi Normami w dziedzinie akustyki budowlanej. Powyższa uchwała weszła w życie w dniu 28 lutego 2012 r.

Powodowie I. S. i S. S. (1) są na prawach wspólności majątkowej małżeńskiej właścicielami nieruchomości położonej w P. przy ulicy (...), stanowiącej działkę nr (...) o powierzchni 0,0687 ha, dla której Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w P. prowadzi księgę wieczystą nr (...).

Przedmiotowa nieruchomość znajduje się w strefie wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania lotniska P. – Ł. w P..

Na dzień wejścia w życie ww. uchwały nieruchomość powodów była zabudowana budynkiem mieszkalnym jednorodzinny, wolnostojącym oraz budynkiem gospodarczym. Budynek mieszkalny jest dwukondygnacyjny, niepodpiwniczony. Wzniesiony został w technologii tradycyjnej murowanej, z dachem dwuspadowym pokrytym papą. Budowa budynku została ukończona w 1986 r. Jest on wyposażony w instalacje wewnętrzne: elektryczną, gazową, centralnego ogrzewania i wodno–kanalizacyjną. Stan techniczny budynku jest dobry. Na działce urządzony jest ogród, a nieruchomość jest ogrodzona. Nieruchomość posiada drogę dojazdową utwardzoną kostką brukową z chodnikiem po jednej stronie ulicy. Bezpośrednie sąsiedztwo nieruchomości stanowi zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zabudowa usługowo – handlowa i tereny niezabudowane.

Dla terenu, na którym położona jest przedmiotowa nieruchomość nie obowiązuje obecnie miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.

Wartość nieruchomości powodów według stanu na dzień 28 lutego 2012 r. wyniosła 533 997 zł. W związku funkcjonowaniem lotniska i wprowadzeniem uchwałą Sejmiku Województwa (...) nr (...) obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska P. – Ł. w P., wartość nieruchomości uległa zmniejszeniu o kwotę 59 557 zł. W związku ze zwiększonym hałasem wywołanym ruchem pojazdów lotniczych zwiększonym przez wprowadzenie strefy, budynek mieszkalny położony na nieruchomości powodów wymaga adaptacji, aby spełnić wymagania dźwiękoszczelności przewidziane dla strefy wewnętrznej. Konieczne jest:

- zamontowanie 8 nawiewników ściennych akustyczny (...) 780 z mufą akustyczną i okapem z wkładką akustyczną;
- wymiana w salonie okna (okien) na nowe o wyższej wypadkowej izolacyjności akustycznej, tj. na poziomie RA2 = 39 dB;
- wymiana w pokoju na parterze okna (okien) na nowe o wyższej wypadkowej izolacyjności akustycznej, tj. na poziomie RA2 = 35 dB;
- wymiana w pokoju na piętrze okna (okien) na nowe o wyższej wypadkowej izolacyjności akustycznej, tj. na poziomie RA2 = 35 dB;
- wymiana w pokoju na piętrze od strony ulicy okna (okien) na nowe o wyższej wypadkowej izolacyjności akustycznej, tj. na poziomie RA2 = 37 dB;
- wymiana w pokoju na piętrze od strony ogrodu (okien) na nowe o wyższej wypadkowej izolacyjności akustycznej, tj. na poziomie RA2 = 32 dB. Łączny koszt wskazanych robót wynosi 22 309,95 zł.

Sejmik Województwa (...) uchwałą z dniem 30 stycznia 2012 r. wprowadził strefę ograniczonego użytkowania wokół lotniska P. – Ł., przede wszystkim z uwagi na spodziewany poziom hałasu. Na poziom cen rynkowych wpływa m.in. tzw. świadomy nabywca. Planowany w przyszłości wzrost intensywności lotów nie daje możliwości poznania faktycznym właścicielom i potencjalnym nabywcom skali przyszłych utrudnień i ograniczeń z tego tytułu. Sam fakt wprowadzenia strefy ograniczonego użytkowania ze względu na spodziewany poziom hałasu lotniczego powoduje, że właściciele

nieruchomości położonych w jej granicach, w tym potencjalni ich nabywcy, muszą liczyć się z odpowiednimi niedogodnościami tak w sposobie zagospodarowania, jak i w sposobie ich użytkowania. Świadomość uczestników rynku o potencjalnym podwyższonym ryzyku zamieszkiwania w okolicach lotniska, a w szczególności w obrębie utworzonego wokół niego specjalnego obszaru ograniczonego użytkowania, powoduje utratę wartości nieruchomości. Ograniczenia i niedogodności w wykorzystywaniu nieruchomości zgodnie z przeznaczeniem są związane między innymi z hałasem lotniczym, którego wartość przekracza granice hałasu wyrażonego wskaźnikiem równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia $LA_{eqD} = 60$ dB oraz dla nocy $LA_{eqN} = 50$ dB, pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych, ustalonego we wskazanej wyżej uchwale.

W piśmie z dnia 17 lutego 2014 r., doręczonym w dniu 21 lutego 2014 r. pełnomocnik powodów powołując się na art. 129 ust. 4 ustawy – Prawo ochrony środowiska, wezwał pozwaną do zapłaty odszkodowania z tytułu spadku wartości nieruchomości w kwocie 150 000 zł i z tytułu nakładów na wygłuszenie budynku w kwocie 100 000 zł.

Z kolei w dniu 20 lutego 2014 r. powodowie złożyli do Sądu Rejonowego Poznań – Grunwald i J. wniosek, w którym zawezwali pozwaną do próby ugodowej w zakresie zapłaty kwot wskazanych wyżej.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy po dokonaniu oceny dowodów wskazał, że podstawę uwzględnienia powództwa stanowi przepis art. 129 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (j.t. Dz. U. z 2013 r. poz. 1232 dalej także u.p.o.ś.).

W konsekwencji przyjął, że szkoda, jaką ponieśli powodowie w związku ze spadkiem wartości jej nieruchomości i koniecznością poniesienia nakładów na rewitalizację akustyczną wynosi 81 866,95 zł (59 557 zł + 22 309,95 zł) i taka też kwota podlegała zasądzeniu od pozwanego.

O odsetkach ustawowych od zasądzonej należności głównej Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 455 k.c. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 455 k.c. uznając, że data doręczenia pozwanej opinii biegłego wyliczających wartość kwot rewitalizacji akustycznej oraz wartość nieruchomości i spadku jej wartości winna być miarodajna dla ustalenia terminu, od którego pozwana ma świadomość rzeczywistej wartości kierowanych przeciwko niej roszczeń. W zakresie zaś rozszerzonego powództwa data doręczenia na rozprawie w dniu 6 listopada 2017 r. pisma zawierającego rozszerzone żądanie. Wskazał, że ubytek wartości nieruchomości został oszacowany z uwzględnieniem aktualnej na dzień wydania opinii wartości nie tylko w skutek inflacji, lecz przede wszystkim w związku z kształtowaniem się cen na rynku nieruchomości.

Jako podstawę rozstrzygnięcia o kosztach procesu - wskazując, co się na nie składa - Sąd Okręgowy powołał przepisy art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz art. 100 zdanie drugie k.p.c.

Od wyroku tego apelację wniosły obie strony.

Powodowie zaskarżając wyrok w części, w jakiej oddalono powództwo zarzucili

- a. rażące naruszenie art. 455 k.c. i 481§1 k.c. poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że odsetki mają charakter waloryzacyjny, a nie kompensacyjny i dyscyplinujący;
- b. rażące naruszenie art. 455 k.c. i 481§1 k.c. poprzez ich niezastosowanie i zasądzenie odsetek ustawowych od daty doręczenia opinii, a nie od daty zgłoszenia roszczeń stronie pozwanej, w szczególności wobec znajomości przez pozwaną zasad metodologicznych wyliczania szkód związanych z o.o.u. i wobec nie podjęcia przez pozwaną z nikim rozmów w celu zaspokojenia roszczeń, jak i wobec stabilności cen i wartości usług budowlanych;

c. rażące naruszenie art. 455 k.c. i 481§1 k.c. poprzez ich niezastosowanie i nie zbadanie czy w niniejszej sprawie zachodzą szczególne okoliczności przemawiające za przyjęciem innej daty zasądzenia odsetek, aniżeli data doręczenia opinii biegłego;

d. rażące naruszenie art. 363§2 k.c. poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że ustalenie odszkodowania zgodnie z normą prawną wyrażoną w ww. przepisie wyłącza zasądzenie odsetek od daty wcześniejszej niż data doręczenia opinii;

e. rażące naruszenie art. 363§2 k.c. poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że wyłącza on zastosowanie art. 455 i 481§1 k.c.;

f. rażące naruszenie art. 363§2 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i brak zbadania przez Sąd czy w okresie trwania postępowania dochodziło do istotnej zmiany siły nabywczej pieniądza, zmiany wartości nieruchomości, zmiany wysokości odsetek ustawowych i czy ustalone w wyroku odszkodowanie jest wyższe niż odszkodowanie pierwotnie zgłoszone w pozwie i wartości odsetek wyliczonych od daty opinii biegłych;

g. rażące naruszenie art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c. - poprzez ich niewłaściwą wykładnię i przyjęcie, że to strona powodowa ma udowodniać odstępstwo od reguł ogólnych z art. 455 k.c. i art. 481§1 k.c.;

h. rażące naruszenie przez Sąd art. 31 ust. 3, art. 64 ust. 1 i 3 oraz art. 32 ust. 1 Konstytucji RP - poprzez „zwolnienie” pozwanej z obowiązku naprawienia szkody w pełnej wysokości, naruszenie zasady równości stron, rażące naruszenie prawa ochrony własności;

i. rażące naruszenie przez Sąd art. 1 Protokołu Nr (...) do Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności - poprzez „zwolnienie” pozwanej z obowiązku naprawienia szkody w pełnej wysokości, naruszenie zasady równości stron, rażące naruszenie prawa ochrony własności.

W konsekwencji wnieśli o zmianę zaskarżonego wyroku zmianę wyroku w zaskarżonej części (pkt 2 wyroku) poprzez dodatkowe zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów odsetek ustawowych:

a) od kwoty 76 000,00 zł od dnia 21.02.2014 r. do dnia 01.09.2017 r.;

b) od kwoty 5 866,95 zł od dnia 21.02.2014 r. do dnia 06.11.2017 r.

oraz zasądzenie od pozwanej na rzecz powodów kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości stawki minimalnej.

Ponadto wnieśli w trybie art. 382 k.p.c. o przeprowadzenie przed Sądem Apelacyjnym dowodu z dokumentów:

a) Komunikatów Prezesa GUS za lata 2013 - 2016 odnośnie zmian cen produkcji budowlano - montażowej;

b) Wyciągu z opinii biegłego do sprawy I C 1181/13/2/TJ SO w Poznaniu;

c) Wyciągu z opinii biegłego do sprawy IX C 580/14/1 SO w Poznaniu;

d) Pismo (...) do sprawy XII C 2075/14;

e) Porozumienia pozwanej z Gminą T. oraz ugody pozasądowej między tymi podmiotami

- na okoliczność braku wzrostu cen materiałów budowlanych i usług montażowych od daty zgłoszenia do daty opinii, a nadto na okoliczność spadku tych cen, na okoliczność możliwości określenia przez pozwaną wpływu (...) na wartość nieruchomości, na okoliczność możliwości zawarcia porozumienia z pozwaną w zakresie nakładów pod warunkiem zrzeczenia się roszczeń o spadek wartości nieruchomości.

W piśmie z dnia 9 września 2018 r powodowie podnieśli nadto zarzut naruszenia przez Sąd I instancji przepisu prawa procesowego, tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie dowolnej oceny stanu faktycznego w sprawie i przyjęcie:

a) że między zgłoszeniem strony pozwanej roszczeń a datą wydania opinii dochodziło do istotnych zmian cen nieruchomości, jak i cen materiałów budowlanych oraz

5

usług w sytuacji, kiedy powyższe jest stwierdzeniem nieprawdziwym, sprzecznym z rzeczywistym stanem rzeczy,

b) jak i przyjęcie, że nie jest znana wysokość szkody w dacie zgłoszenia roszczeń pozwanej w sytuacji, kiedy z opinii biegłego jednoznacznie wynika, że w dacie zgłoszenia roszczeń szkoda z całą pewnością nie była niższa, a tym samym zasądzenie odsetek od daty zgłoszenia roszczeń nie będzie skutkowało podwójną waloryzacją roszczeń i bezpodstawnym wzbogaceniem strony powodowej.

Wniósł także o przeprowadzenie dowodu z dokumentów:

a) Pismo (...);

b) Komunikatów Prezesa GUS za lata 2013 - 2016 odnośnie zmian cen produkcji

c) budowlano - montażowej;

d) Wyciągu z opinii biegłego do sprawy I C 1181/13/2/Tj SO w Poznaniu;

e) Wyciągu z opinii biegłego do sprawy IX C 580/14/1 SO w Poznaniu;

f) Wyciągu z opinii biegłego do sprawy IX C 2606/17 SR w Poznaniu;

g) Wyciągu z opinii biegłego do sprawy IX C 3583/16/7 SR w Poznaniu

- na okoliczność braku wzrostu cen materiałów budowlanych i usług montażowych od daty zgłoszenia do daty opinii, a nadto na okoliczność spadku tych cen w okresie do połowy 2016 r., zaś w okresie do sierpnia 2018 r. do stabilizacji cen materiałów budowlanych

Pozwany zaskarżając go w części, w jakiej uwzględniono powództwo i orzeczono o kosztach procesu apelację wniósł pozwany zarzucając zaskarżonemu wyrokowi

I. naruszenie przepisów postępowania, tj.:

1. art. 227 k.p.c. poprzez wydanie przez Sąd pierwszej instancji wyroku z pominięciem zgłoszonego przez pozwaną dowodów: w postaci dowodu z opinii innego biegłego, którego przeprowadzenie w obliczu rozbieżności w ocenie spadku wartości nieruchomości przez innych biegłych należy uznać za uzasadnione oraz w postaci dowodu z zeznań świadka M. D. (1) oraz G. B.;

2. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie przez Sąd granic swobodnej oceny dowodów i w konsekwencji wyprowadzenie ze zgromadzonego materiału dowodowego wniosków z niego niewynikających, schematyczną i pobieżną ocenę materiału dowodowego, nierozważenie go w sposób wszechstronny, a w efekcie nieustalenie lub błędne ustalenie faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie, a ujawniające się poprzez:

a) przyjęcie, że na nieruchomości powodów dochodzi do przekroczeń norm hałasu, podczas gdy powód nie udowodnił tej okoliczności, a materiał dowodowy przedłożony przez pozwaną temu przeczy;

b) pominięcie faktu, że to operacje w porze nocnej determinują oddziaływanie akustyczne pozwanej, albowiem zasięg (...) dostosowany jest do poziomu hałasu w porze nocnej, kiedy obowiązują zastrzone normy;

c) pominięcie faktu, że przed wprowadzeniem (...) liczba operacji lotniczych w porze nocnej była zdecydowanie wyższa aniżeli po prowadzeniu obszaru (20 operacji lotniczych w porze nocnej w latach 2009 - 2010, a wcześniej nawet do 26 operacji w nocy), podczas gdy obecnie wykonywanych jest 12 równoważnych operacji lotniczych w porze nocnej;

d) pominięcie faktu, że sąsiedztwo lotniska miało wpływ na wartość nieruchomości przed wprowadzeniem (...);

e) uznanie przez Sąd opinii biegłego sądowego J. W. za jasną, rzeczową oraz przejrzystą i uczynieniu jej podstawą ustalonego stanu faktycznego, podczas gdy opinia całkowicie pomija przy ustalaniu współczynnika spadku wartości

6

nieruchomości fakt istnienia lotniska przed wprowadzeniem (...) jako czynnika cenotwórczego dla nieruchomości położonych w jego sąsiedztwie, co czyni ją nieprzydatną dla rozstrzygnięcia sprawy;

3. art. 328 § 2 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie, tj. niewskazanie w uzasadnieniu wyroku przyczyny, dla których Sąd I instancji odmówił wiarygodności mocy dowodowej dokumentów wskazanych przez pozwaną w odpowiedzi na pozew, co uniemożliwia poddanie wyroku kontroli instancyjnej;

II. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

1. art. 129 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (dalej: (...) Ochrony (...)) przez błędną jego wykładnię, a co za tym idzie, błędne zastosowanie przepisu poprzez przyjęcie, że spadek wartości nieruchomości powodów pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym z wejściem w życie Uchwały, podczas gdy takiego związku brak, skoro oddziaływanie na nieruchomość powodów występowało już wcześniej;

2. art. 140 k.c. w zw. z art. 144 k.c. poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że wskutek wprowadzenia Uchwałą obszaru ograniczonego użytkowania dla L. P. - Ł. doszło do zawężenia granic własności powodów i tym samym ścieśnienia wyłącznego władztwa właścicieli względem nieruchomości położonej na obszarze ograniczonego użytkowania.

W konsekwencji wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od strony powodowej na rzecz strony pozwanej zwrotu kosztów procesu a nadto nakazanie ściągnięcia solidarnie od powodów na rzecz Skarbu Państwa kwoty 417,05 zł; ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji.

Nadto wniósł o zasądzenie solidarnie od powodów na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania za drugą instancję, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł.

Wniósł także o przeprowadzenie dowodów wskazanych w treści uzasadnienia wniesionej apelacji.

Obie strony wniosły o oddalenie apelacji strony przeciwnej i zasądzenie od niej kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

Na rozprawie apelacyjnej pełnomocnik pozwanego cofnął zarzut dotyczący braku przesłuchania świadków M. D. (1) oraz G. B.. W rzeczywistości bowiem wnioski takie nie były składane a był jedynie wniosek o dopuszczenie dowodu z protokołu innej sprawy, gdzie świadek M. D. (2) miał zeznawać na okoliczność, że pozwany podejmuje kroki celem zmniejszenia uciążliwości (k. 90)

Sąd Apelacyjny oddalił także wnioski powodów o dopuszczenie dowodu z dokumentów załączonych do apelacji oraz pisma z dnia 9 września 2018 r. Były one bowiem spóźnione a wniosek o ich dopuszczenie dopiero na obecnym etapie postępowania nie został w ogóle uzasadniany.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Na wstępie wskazać należy, że prawidłowość zastosowania lub wykładni prawa materialnego może być właściwie oceniona jedynie na kanwie niewadliwie ustalonej podstawy faktycznej rozstrzygnięcia. Skuteczne, zatem zgłoszenie zarzutu dotyczącego naruszenia prawa materialnego wchodzi zasadniczo w rachubę tylko wtedy, gdy ustalony przez sąd pierwszej instancji stan faktyczny, będący podstawą zaskarżonego wyroku, nie budzi zastrzeżeń. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 marca 1997 r II CKN 60/97 - OSNC 1997/9/128).

W apelacji zarzuty naruszenia prawa procesowego podniosła strona pozwana.

Odnosząc się do tych zarzutów należy stwierdzić, że nie znalazły one podstaw.

7

W szczególności nie znajduje podstaw zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. Zgodnie z utrwalonym orzecnictwem uchybienie wymaganom określonym w art. 328 § 2 k.p.c. może być ocenione jako mogące mieć wpływ na wynik sprawy tylko wyjątkowo, gdy braki w uzasadnieniu są tak znaczące, że uniemożliwiają kontrolę instancyjną zaskarżonego orzeczenia. Z taką sytuacją nie mamy do czynienia.

Pozostałe zarzuty sprowadzają się w rzeczywistości do wadliwej oceny dowodu z opinii biegłego.

Zarzutów tych podzielić nie można.

W szczególności wskazać należy, że biegły J. W. na rozprawie z dnia 6 listopada 2017 r. wskazywał na badania wykonywane po 2013 r. Średnie wyniki badań dotyczących Ł. potwierdzają wyniki przyjmowane przez niego. Wskazał też na różnice między lotniskami K. i Ł. oraz w konsekwencji różnice opinii wydawanych na przestrzeni lat. Odniósł się do badań przeprowadzonych na zlecenie pozwanego, gdzie wskazano, że wcześniejsze istnienie lotniska nie objawiało się wynikami dla wartości nieruchomości. Wskazał również, że jak wynika m.in. z szerokich badań działającej na zlecenie pozwanego firmy (...) spadek wartości nieruchomości przyjmowała ona w parametrach wyższych niż przyjmuje on sam również w wydanej w niniejszej sprawie opinii. Biegły wskazał także, że z badań właśnie tej firmy wynika, że nie odnotowała ona przed wprowadzeniem o.o.u. negatywnego wpływu lotniska. On natomiast przyjął, że jednak i wcześniej istniał jakiś wpływ lotniska oraz wyliczył parametr tego wpływu na 5 %.

Odniósł się także do opinii dr. B. H. w szczególności kwestionując metodę ankietową jej badań. Odwołał się także do znajdującego się na stronie 25 jego opinii, zestawienia wyników badań innych biegłych

Odniósł się także do opinii prywatnych dra K. S. i dr B.-F. i do badań opartych na innych metodach.

W pisemnej opinii akustycznej z dnia 18 sierpnia 2018 r. wskazał również na potrzebę rewitalizacji akustycznej, na czym ona polega i jakie działania są konieczne.

Biegły wskazywał na prognozowane przekroczenie norm hałasu, mające znaczenie dla oceny wartości nieruchomości. (k. 267)

Pełnomocnik pozwanego po przesłuchaniu biegłego nie składał dalszych wniosków poza wnioskiem o dopuszczeniu dowodu z opinii innego biegłego.

Bezzasadnie pozwany wskazuje na występujące kwestie dotyczące operacji dziennych i nocnych. Prawdą jest, że w decyzji (...) (...) z dnia 28 lutego 2011 r. ograniczono sumę operacji lotniczych w porze nocnej do 12, a więc zmniejszono

ich ilość w stosunku do okresu uprzedniego. Jednocześnie jednak dopuszczono sumę operacji dziennych do 120, a więc w ilości znacznie większej od okresu uprzedniego, a jeżeli chodzi o operacje nocne zalecono wykonywanie ich w 75% akurat od strony P.. Z decyzji wynika, że w zakresie ustalenia ilości operacji lotniczych na sumę 132 w porze nocnej i dziennej kierowano się dążeniem do zrównoważenia zasięgu hałasu w porze nocnej z zasięgiem hałasu w porze dziennej, tak aby poza wyznaczonymi granicami obszaru zostały zachowane akustyczne standardy jakości środowiska. Okoliczność, że granice obszaru ograniczonego użytkowania są dla operacji nocnych i dziennych tożsame, w żaden sposób nie podważa ustaleń Sądu co do pogorszenia się warunków korzystania z położonej w o.o.u. nieruchomości mających także wpływ na jej wartość. Podobnie okoliczność, że natężenie hałasu jednostkowej operacji lotniczej jest w swym zasięgu takie samo w porze nocnej jak w dziennej, nie zmienia faktu występowania w porze dziennej nieporównywalnie większej ilości zdarzeń wywołujących hałas o takim ponadnormatywnym natężeniu. Z tej przyczyny chybione są wywody skarżącego, według których biegły miałby ignorować w swojej opinii znaczenie hałasu wywoływanego operacjami lotniczymi w porze dziennej dla wartości rynkowej nieruchomości. Nie ma żadnych przekonujących racji dla wybiórczego traktowania skutków utworzenia o.o.u. i ograniczania ich oceny do operacji w porze nocnej.

8

Zdaniem Sądu Apelacyjnego nie było także podstaw do uwzględnienia wniosku pozwanego o przeprowadzenie dowodów z kolejnych opinii biegłego. Specyfika oceny dowodu z opinii biegłych wyraża się w tym, że sfera merytoryczna opinii kontrolowana jest przez sąd, który nie posiada wiadomości specjalnych, w istocie tylko w zakresie zgodności z zasadami logicznego myślenia, doświadczenia życiowego i wiedzy powszechnej. Odwołanie się przez sąd do tych kryteriów oceny stanowi więc należyte i wystarczające uzasadnienie przyczyn uznania opinii biegłych za przekonujące (por. wyrok SN z 7.IV.2005r, II CK 572/04, Lex nr 151656). Sąd dezaprobatą strony pozwanej dla wniosków biegłego – niekorzystnych z punktu widzenia jego interesów w sprawie- nie mogła stanowić podstawy prowadzenia dalszego postępowania dowodowego. Granicę obowiązku prowadzenia przez sąd postępowania dowodowego wyznacza ocena czy dostatecznie wyjaśniono sporne okoliczności sprawy, zaś okoliczność, że opinia nie ma treści odpowiadającej stronie nie stanowi wystarczającego uzasadnienia dla przeprowadzenia kolejnego dowodu z opinii biegłych (por. post.SN z dnia 3. IX. 2008r., (...) 91/08, Lex nr 785520).

Odnosząc się do apelacji powodów wskazać należy, że powodowie w apelacji nie postawili wyrokowi zarzutów naruszenia prawa procesowego.

Dopiero po upływie terminu do wniesienia apelacji złożyli pismo zawierające zarzuty naruszenia prawa procesowego mające uzasadniać złożone w terminie zarzuty.

Skoro zarzuty przeciwko orzeczeniu sądu stanowią granice apelacji podnoszenie ich po upływie terminu do wniesienia apelacji jest już niedopuszczalne (S. N. środek odwoławczy: apelacja Przegład Sądowy 6/1993 s.46 i n. oraz podobny pogląd zawarty w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 1 grudnia 2000r V CKN 153/00 - OSP 2002/5/62). Ubocznie więc już tylko zauważyć można, że w złożonym piśmie brak jest uzasadnienia zarzutów naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. Nie wskazano w szczególności, który dowód został wadliwie oceniony i na jakiej podstawie takie twierdzenie podnoszą.

Zauważyć jednak należy, że zgodnie z opinią biegłego J. W. utrata wartości nieruchomości nastąpiła według cen z 31 lipca 2017 r. (k. 281) Rzeczywiście jednak w opinii biegłego z dnia 31 lipca 2017 r (k. 334) przyjęto, że w latach 2014 - 2017 ceny nieruchomości były stabilne, co nakazuje wnioskować, że takie same były w dniu pierwotnego wezwania do zapłaty.

Wartość natomiast kosztów nakładów izolacyjnych ustalono została według cen z dnia 18 sierpnia 2017 r. (k.248) Powód nie wykazał, by szkoda w tej wysokości istniała już w dacie wezwania tj. w lutym 2014 r.

Wobec powyższego stan faktyczny ustalony przez Sąd Okręgowy z uwagą dotyczącą stabilności cen nieruchomości stanowi podstawę dla oceny zarzutów naruszenia prawa materialnego.

Przechodząc do zarzutów apelacji powodów stwierdzić należy, że zasadne były aczkolwiek tylko w części zastrzeżenia powodów odnośnie nieprawidłowego zastosowania art. 481 § 2 k.c. w zw. z art. 455 k.c. oraz art. 363 § 2 k.c. w zakresie daty początkowej płatności odsetek od zasądzonego roszczenia. Za zasadę bowiem należy przyjąć, że jeżeli powód dochodzi zapłaty określonej kwoty tytułem odszkodowania z odsetkami za opóźnienie od danego dnia, wcześniejszego niż dzień wyrokowania, i w toku postępowania okaże się, że kwota ta istotnie należała się powodowi od tego dnia, odsetki powinny być zasądzone zgodnie z żądaniem.

W wyroku z dnia 8 lutego 2012 r., sygn. sprawy V CSK57/11 (Lex 1147804) Sąd Najwyższy stwierdził, że odsetki od zasądzonej kwoty odszkodowania należą się poszkodowanemu już od chwili zgłoszenia roszczenia o zapłatę odszkodowania. (tu: 21 lutego 2014 r.). W dacie zgłoszenia roszczenia obowiązek spełnienia świadczenia odszkodowawczego zgodnie z art. 455 k.c., staje się wymagalny. Nie wykonując go dłużnik popada w opóźnienie. Rozmiar szkody, a tym samym wysokość zgłoszonego żądania podlega weryfikacji w toku procesu, nie zmienia to jednak faktu, że chodzi o weryfikację roszczenia wymagalnego już w dacie zgłoszenia, a nie dopiero w dacie sprecyzowania kwoty

9

i przedstawienia dowodów. Jeżeli po weryfikacji okaże się, że ustalona kwota odszkodowania nie przekracza wysokości kwoty żądanej już wcześniej, nie ma przeszkód do zasądzenia odsetek od tej wcześniejszej daty. Jeżeli nie można poczynić takich ustaleń ustaloną kwotę można uznać za należną powodce w dniu, w którym ustalono jej wysokość, gdyż wyraża ona szkodę powódki według cen z tego dnia. Wskazać także można, że Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 8 listopada 2016 roku wydanym w sprawie III CSK 342/15, (Legalis nr 171124) wyraził pogląd, że w wypadku kiedy przedmiotem sporu jest świadczenie pieniężne należne wierzycielowi, w tym także świadczenie odszkodowawcze dochodzone na podstawie art. 129 ust. 2 i 4 oraz art. 136 ust 1 i 3 u.p.o.ś., zasadą pozostaje, że termin płatności świadczenia – w zakresie kwot nim żądanych i uznanych ostatecznie za uzasadnione – wyznacza wezwanie dłużnika do zapłaty. Wierzyciel nie ma obowiązku wykazywania szkody poniesionej w wyniku nieterminowej zapłaty, ani udawadniania, że w chwili otrzymania wezwania dłużnik dysponował wiedzą niezbędną do oszacowania wielkości roszczenia. To na dłużniku bowiem ciąży obowiązek dowodzenia, że w tym wypadku występują szczególne okoliczności podważające powstanie stanu wymagalności roszczenia w chwili wezwania do zapłaty.

Powyższe pozwala na przyjęcie, że ustalenie odszkodowania z tytułu utraty nieruchomości istniejącej już w tej wysokości w dacie wezwania uzasadnia zasądzenie odsetek w tej części roszczenia od dnia, w którym pozwany popadł w opóźnienie tj. od dnia 22 lutego 2014 r.

Skoro jednak odszkodowanie związane z koniecznymi pracami poprawiającymi klimat akustyczny wyliczone zostało według cen z daty jego ustalenia, to odsetki – mimo że, co do zasady pozwany popadł w opóźnienie w terminach wskazanych przez Sąd Okręgowy - należą się dopiero od tej daty, a nie od daty wcześniejszej, albowiem przyznana kwota odszkodowania uwzględnia zmianę cen w okresie od zaistnienia szkody. (wyrok SN z 29 maja 2000 r III CKN 823/1998). Uzasadniało to przyznanie odsetek od dnia wskazanego w opinii biegłego.

Wbrew stanowisku Sądu Okręgowego w niniejszym przypadku bez znaczenia pozostaje fakt, że powodowie dopiero w czasie procesu rozszerzyli powództwo. Czynność taka wywołuje jedynie skutki procesowe tj. stan zawisłości sporu o wskazaną w piśmie procesowym kwotę (art. 192 pkt 1 k.p.c. art. 193 § 3 k.p.c.). Nie powoduje natomiast skutków materialnoprawnych w szczególności popadnięcia pozwanego w stan opóźnienia ze spełnieniem świadczenia (art. 455 k.c.) Skutek taki doręczenie, jako wezwanie do spełnienia świadczenia wywołuje tylko wówczas, jeżeli wcześniej wierzyciel z wezwaniem takim nie wystąpił. W orzecnictwie przyjmuje się powszechnie i jednolicie, że w razie zaniechania przez wierzyciela wezwania przed wszczęciem postępowania sądowego należy za wezwanie uznać datę doręczenia pozwu (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 lipca 2011 r. I CSK 576/09, Legalis nr 1185691).

Wobec powyższego Sąd Apelacyjny na podstawie wskazanych przepisów i art. 386§ 1 k.p.c. orzekł jak w punkcie 1 sentencji w pozostałej części apelację powodów oddalając na podstawie art. 385 k.p.c.

Podnoszone przez pozwanego zarzuty naruszenia prawa materialnego nie znajdują podstaw.

W art. 129 - 136 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2016 r. poz. 672) ustawodawca uregulował samodzielne podstawy odpowiedzialności odszkodowawczej związanej z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości oraz z utworzeniem obszaru ograniczonego użytkowania, opierając się na założeniu, że ryzyko szkód związanych z działalnością uciążliwą dla otoczenia powinien ponosić podmiot, który tę działalność podejmuje dla własnej korzyści (*cuius damnum eius periculum*). Przesłankami tej odpowiedzialności są: wejście w życie rozporządzenia lub aktu prawa miejscowego powodującego ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości, szkoda poniesiona przez właściciela nieruchomości, jej użytkownika wieczystego lub osobę, której przysługuje prawo rzeczowe do nieruchomości i związek przyczynowy między wprowadzonym ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości a szkodą.

11

Z art. 129 ust. 2 u.p.o.ś. wynika, iż szkodą jest także zmniejszenie wartości nieruchomości, co koresponduje z pojęciem straty w rozumieniu art. 361 § 2 k.c., przez którą rozumie się między innymi zmniejszenie aktywów. Obniżenie wartości nieruchomości stanowi przy tym wymierną stratę, niezależnie od tego czy właściciel ją zbył, czy też nie zamierza podjąć w tym kierunku żadnych działań, nieruchomość jest bowiem dobrem o charakterze inwestycyjnym.

Według art. 129 ust 2 u.p.o.ś. właściciel może żądać odszkodowania za poniesioną szkodę (w tym zmniejszenie wartości nieruchomości) „w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości”, przy czym ograniczeniem tym jest także ustanowienie obszaru ograniczonego użytkowania.

W związku z ustanowieniem obszaru ograniczonego użytkowania pozostaje nie tylko obniżenie wartości nieruchomości, będące następstwem ograniczeń przewidzianych bezpośrednio w treści rozporządzenia o utworzeniu obszaru (zwłaszcza dotyczących ograniczeń zabudowy), lecz także obniżenie wartości nieruchomości wynikające z tego, że wskutek wejścia w życie rozporządzenia dochodzi do zawężenia granic własności (art. 140 k.c. w zw. z art. 144 k.c.) i tym samym ścieśnienia wyłącznego władztwa właściciela względem nieruchomości położonej na obszarze ograniczonego użytkowania. O ile bowiem właściciel przed wejściem w życie rozporządzenia mógł żądać zaniechania emisji (hałasu) przekraczającej standard ochrony środowiska, o tyle w wyniku ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania możliwości takiej został pozbawiony. Inaczej mówiąc, szkodą podlegającą naprawieniu na podstawie art. 129 ust. 2 u.p.o.ś., jest także obniżenie wartości nieruchomości wynikające z faktu, iż właściciel nieruchomości będzie musiał znosić dopuszczalne na tym obszarze emisje (np. hałas). Nie jest uprawniona dostrzegalna w piśmiennictwie i orzecznictwie tendencja do wąskiego ujmowania odpowiedzialności odszkodowawczej z art. 129 ust. 2 u.p.o.ś. (uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2010 r. III CZP 128/09. LEX nr 578138). W wyroku z dnia 14 czerwca 2017 r., II CSK 602/16 (nie publ.). Sąd Najwyższy stwierdził, że z brzmienia przepisu art. 129 ust. 2 u.p.o.ś. wynika, że odszkodowanie należy się „w związku z ograniczeniem korzystania z nieruchomości”, a nie w związku z utratą możliwości dochodzenia roszczenia o zaprzestanie negatywnego oddziaływania na nieruchomość. Ograniczeniem tym jest już samo ustanowienie obszaru ograniczonego użytkowania, gdyż powoduje ono obniżenie wartości nieruchomości, będące następstwem ograniczeń przewidzianych w treści aktu o utworzeniu o.o.u. Sąd Najwyższy również w wyroku z dnia 24 listopada 2016 r., II CSK 113/16, nie publ., przesądził, że sam fakt, iż nieruchomość znajduje się na obszarze objętym strefą ograniczonego użytkowania ustanowioną uchwałą właściwego sejmiku, ma wpływ na obniżenie wartości nieruchomości i stanowi podstawę do dochodzenia odszkodowania na podstawie art. 129 ust. 2 u.p.o.ś. Pogląd ten można już obecnie uznać w orzecznictwie za utrwalony.

Wobec powyższego Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. apelację pozwanego oddalił.

O kosztach postępowania z apelacji powodów Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 100 zdanie 2 k.p.c. Powodowie w zasadniczej kwestii swoją apelację wygrali. W związku z nią ponieśli koszty w wysokości 3 962 zł (opłata od apelacji 1262 zł, koszty zastępstwa procesowego ustalone zgodnie z § 2 pkt 5 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra

Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. poz. 1804 ze zm.) na kwotę 2 700 zł.

Nadto powodowie wygrali w całości spór związany z apelacją pozwanego. Uzasadniało to zasądzenie na ich rzecz na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. poz. 1804 ze zm.) kwoty 4050 zł.

Maciej Rozpędowski Jan Futro Małgorzata Kaźmierczak